

УДК 7.017.4

Артеменко Марія Павлівна¹

к.т.н., доцент кафедри дизайну

Херсонський національний технічний університет

marikom@inbox.ru

КОЛОРИСТИКА ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ХЕРСОНЩИНИ В КОНТЕКСТІ ПРОЕКТУВАННЯ КОСТЮМУ РЕГІОНУ ЯК ЗАСОБУ АТРАКЦІЇ В ТУРИЗМІ

Анотація: В статті піднімається питання проектування костюму регіону в тісному взаємозв'язку з оточуючим його предметно-просторовим середовищем, зокрема в аспекті колірної єдності, задля підвищення рівня презентації культурної спадщини регіону як туристичного ресурсу. Визначено колористику природного середовища Херсонщини в контексті проектування костюму регіону як засобу атракції в туризмі, для чого: зібрано та систематизовано базу фотоілюстративного матеріалу з зображеннями пейзажів Херсонської області; відповідно до розробленого алгоритму зонального розподілення регіону визначено відсоткове співвідношення характерних кольорів для кожної зони природного середовища Херсонщини; визначено палітри характерних кольорів регіону для кожної з виділених зон за всіма порами року, якими доцільно оперувати в ході проектування костюму різного призначення, що заплановано експлуатувати на заданій території.

Ключові слова: костюм, туризм, атракція, колористичні характеристики, ідентифікація території, регіонально-культурні особливості, дизайн одягу.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства туризм є потужним фактором міжкультурної комунікації, пізнавальної практики та рекреації. Очевидним є і проголошення туризму як пріоритетного напрямку в розвитку регіонів як на міжнародному, так і на державному рівні.

Закономірна сьогодні тенденція зростання культурного діалогу вимагає від регіонів рівноправного обміну в якості презентації історичної спадщини та культурних цінностей, а

¹© Артеменко М.П.

також забезпечення стійкої ідентифікації. В протилежному випадку можлива втрата самобутності в умовах глобальної інтеграції суспільства.

Місце костюму в процесах культурної ідентифікації та формуванні іміджу регіону вагоме, що обумовлюється перш за все знаковою та комунікативною його функціями.

Костюм як один з елементів предметно-просторового середовища, який спостерігає людина під час подорожі або в результаті власного функціонування на заданій території, являє собою активний засіб емоційного впливу, що дозволяє використовувати його на шляху досягнення туристичної атракції. Проте сприйняття костюму в даному контексті можливо лише в тісній взаємодії з оточуючим його природним та соціокультурним простором.

Сприйняття кольору є одним з елементів налагодження візуального контакту в процесах перцепції об'єктів дизайну респондентом. Тому доцільним є більш глибоке дослідження колористичних характеристик середовища, в якому функціонує костюм, з метою подальшого застосування отриманої інформації в процесах його проектування. Такій підхід дозволить наблизитись до гармонійної єдності в сприйнятті предметно-просторового середовища заданого регіону та збільшить його ідентифікаційні характеристики.

Сьогодні колір костюму здебільшого обумовлюється загальносвітовими тенденціями в текстильній промисловості, які сформовані трендовими агентствами на основі аналізу циклів моди та прогнозованого комерційного успіху. Такі тенденції в апіорі не враховують регіонально-культурних відмінностей і є результатом масової культури виробництва. В наслідку ідентифікаційна функція костюму як представника певної регіонально-культурної групи стає музейним експонатом, а сучасний одяг на хвилях модних тенденцій заглиблюється у вир глобальної соціокультурної інтеграції, залишаючи в собі лише нюансні особливості національного менталітету.

Втрата в амбівалентному діалозі культур сучасним костюмом колірної єдності з оточуючим його предметно-просторовим середовищем призводить до зниження естетичного

наповнення в сприйнятті візуальної картини навколишнього природного та соціокультурного простору. В результаті даний факт призводить не тільки до зниження рівня презентації культурної спадщини регіону як туристичного ресурсу, а й накладає відбиток на формування культури світосприйняття у його мешканців.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Загалом, сьогодні в науковій літературі питання проектування костюму як засобу атракції в туризмі не підіймається, окремі автори зазначають в своїх роботах [4:19] на необхідність єдності костюму з навколишнім предметно-просторовим середовищем, проте далі цього не рухаються.

Щодо колірної єдності об'єктів дизайну з навколишнім простором представляє інтерес дослідження Д.Ф. Кошкіна [1]. В своїй праці він наголошує, що сучасному архітектору та дизайнеру необхідна ціла система спеціальних знань з семантики кольору, психофізіології його сприйняття людиною, особливостей формування колірної культури того чи іншого регіону тощо. Також автор зазначає: «Колір в дизайні відіграє першорядну роль, в більшості визначаючи яскравий емоційний образ виробу, його споживчі якості, в тому числі і відповідність актуальній моді. Проте в індустріальному дизайні, що ґрунтується на масовому виробництві, проектування ведеться, як правило, без прив'язки до конкретного місця. І як наслідок питання середовища та культурної приналежності колірного рішення виробу, його взаємозв'язку з відповідних архітектурним контекстом не розглядається» [1:2]. Проте, схоже за проблематикою дослідження Д.Ф. Кошкіна, з більшістю тверджень якого доцільно погодитись, не стосується проектування костюма, тому обходить стороною низьку важливих факторів.

Серед останніх досліджень щодо значення кольору в дизайні одягу є роботи О.М. Лагоди [2,3], в яких автор розглядає значення кольорових сполучень в процесах образотворення та образно-асоціативного сприйняття як основи проектування художнього образу костюма, а також особливості сприйняття кольору, його змісту та значень в сучасній моді. Однак автор не

підіймає питання регіонально-культурних кольорових відмінностей в проектуванні одягу.

Формулювання цілей статті. Дослідження має на меті визначити колористику природного середовища Херсонщини в контексті проектування костюму регіону як засобу атракції в туризмі.

Виклад основного матеріалу. Особливості природного клімату та ландшафту регіону, його культурна спадщина є ключовими ланками в формуванні більшості туристичних продуктів. І якщо культурні надбання регіону можуть значно змінюватися з плином часу, то природні характеристики заданої території є сталими, схильними лише до циклічних сезонних змін протягом року. Тому, якщо вивчати костюм як складову частину процесу досягнення туристичної атракції, стає очевидною необхідність розглядати природні особливості території як певне першоджерело, інформаційний базис в його проектуванні, зокрема в аспекті колористичної організації.

На першому етапі дослідження колористики заданої території було сформовано базу фотоілюстративного матеріалу з зображеннями пейзажів Херсонщини, що налічувала понад 1000 фотознімків. Частина з них містила зображення архітектурних та інших об'єктів соціокультурного змісту. Такі зображення доцільно було відкласти для подальших досліджень, тому в даній роботі вони не розглядалися.

Як показав аналіз зібраного фотоматеріалу з пейзажами природного середовища Херсонської області визначальним для колористичних характеристик заданого регіону є розвиток та видовий склад рослинності, а також наявні гідрографічні особливості. Отже, ґрунтуючись на схему розподілення рослинності Херсонської області [5] за аналогією були виділені наступні типові зони природного ландшафту для подальшого дослідження колористики заданої території, а саме:

- типчакowo-ковилowий степ;
- піщано-типчакowo-ковилowий степ;
- плавні нижнього Дніпра;
- Олешківські піски;
- полинно-злаковий степ;

- сухостеповий приморський степ;
- ліс.

Оскільки рослинний покрив змінюється протягом року, для більш об'єктивного аналізу колористичні характеристики визначалися за чотирма порами року окремо для кожної зони. Результати аналізу наведено в таблиці 1.

Далі для кожного фотозображення, що найбільш характерно ілюструє типову картину природнього середовища певної зони, проводилося виділення окремих кольорів та відтінків в середовище багатофункціонального графічного редактору Adobe Photoshop. Інструментарій програми дозволив сформувати колірні гістограми для кожної з виділених зон Херсонщини, що стали базисом для наступного етапу дослідження колористики регіону.

В подальшому отримані колірні гістограми синтезовано в палітру характерних кольорів природнього середовища Херсонщини за порами року (табл. 2).

Отже, згідно аналізу колористики природнього середовища Херсонської області, можна зробити наступні висновки: у весняну пору року переважають такі кольори: зелений 48,61%; синій 17,72%; сірий 15,7%; помаранчевий 15,44%; жовтий 2,53%. Влітку спостерігається інша колористична картина: зелений 43,04%; охристий 20,51%; синій 10,63%; червоний 10,07%; рожевий 8,43%; помаранчевий 4,46%; жовтий 2,86%. Для осінньої пори року характерні наступні кольори: помаранчевий 32,91%; зелений 19,75%; сіро-фіолетовий 19,49%; червоний 11,65%; синій 9,62%; жовтий 6,58%. Для зимової пори характерні наступні кольори, згідно аналізу: синій 45,06%; сіро-фіолетовий 23,8%; сіро-рожевий 21,01%; сіро-зелений 7,59%; беж 2,54%.

Отримані колористичної палітри регіону в подальшому були використані як база для створення рекомендацій щодо сезонного колористичного устрою костюма регіону. А також на практиці були застосовані в процесі розробки авторських текстильних принтів з подальшим нанесенням методом сублімаційного друку на тканину, з якої виготовлено серію верхнього демісезонного жіночого одягу.

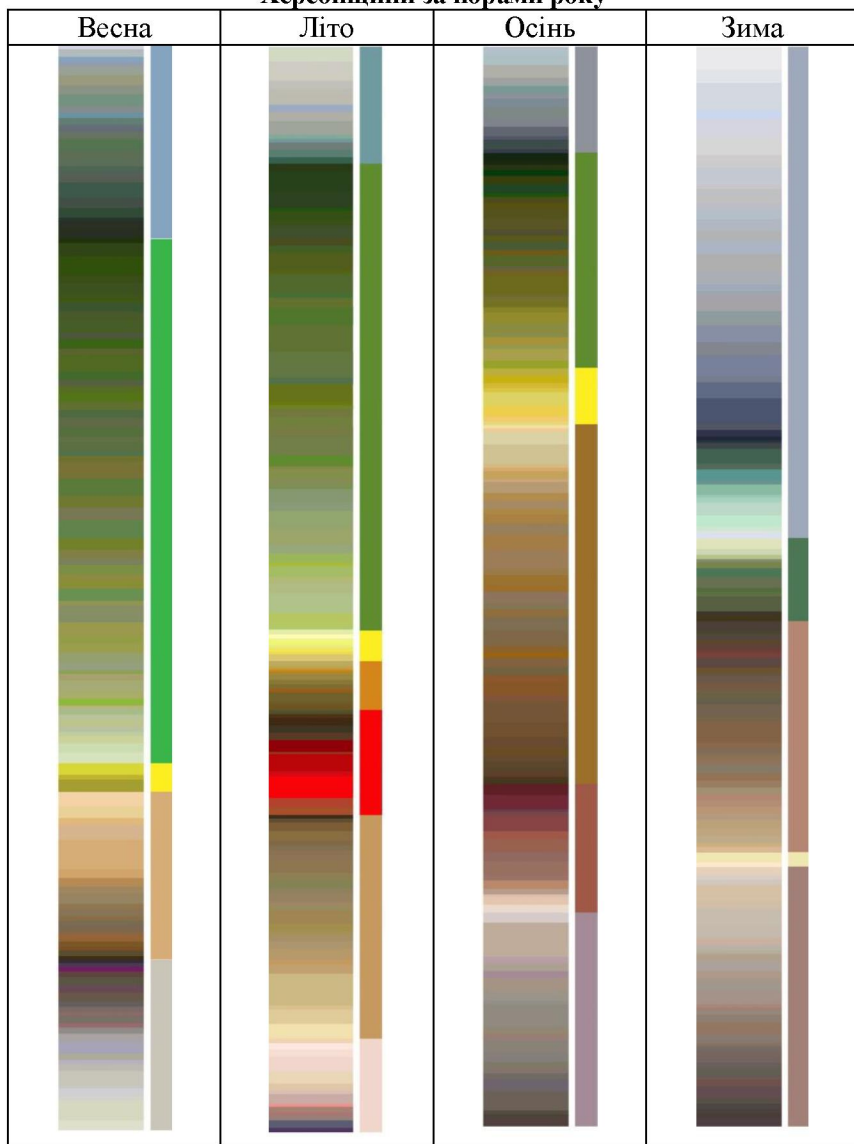
Таблиця 1

**Аналіз колористики природного ландшафту Херсонської області
за зонами та порами року**

Типові зони природного ландшафту	Пори року			
	Весна	Літо	Осінь	Зима
Типчакowo-ковилловий степ				
Піщано-типчакowo-ковилловий степ				
Плавні нижнього Дніпра				
Олешківсь-кі піски				
Полинно-злаковий степ				
Сухостеповий приморський степ				
Ліс				

Таблиця 2

Палітра характерних кольорів природнього середовища
Херсонщини за порами року

Висновки. На основі проведеного аналізу зібраного фотоілюстративного матеріалу можна стверджувати наступне: базовими кольорами Херсонщини є зелений, який набуває максимальної концентрації в кінці весни та на початку літа, помаранчево-охристі та жовті відтінки, що починають наростати та поступово переважати вже з середини літа. Протягом всього року в колористиці регіону присутня синьо-сіра палітра, також характерними є й інші відтінки сірого кольору: сіро-фіолетовий, сіро-рожевий, сіро-зелений. Зазначені кольори доцільно використовувати в якості основних при пошуку гармонійних колірних сполучень в процесі проектування костюму регіону, зокрема як засобу атракції в туризмі.

Перспективи подальшого дослідження. Основні положення дослідження, фактичний матеріал можуть бути використані у подальшій розробці окресленої теми та практичній діяльності художників по костюмам, дизайнерів одягу, архітекторів, тощо.

У наступному заплановано дослідження пластично-ритмічної організації природного та соціокультурного середовищ в контексті проектування костюму регіону.

Література

1. Кошкин Д. Ф. Принципы колористической организации объектов дизайна архитектурной среды: автореф. дис. ... к-та архитектуры: 18.00.01- «Теория и история архитектуры, реставрация и реконструкция историко-архитектурного наследия» / Кошкин Д. Ф.; - Казань: Казанская гос. архит.-строит. акад., 2000.
2. Лагода О. М. Колір в дизайні одягу: аспекти вивчення та особливості сприйняття / О. М. Лагода // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв . Мистецтвознавство. Архитектура. - 2007. - № 5. - С. 61-69.
3. Лагода О. М. Особливості застосування кольору в дизайні одягу / О. М. Лагода // Мистецтвознавчий та культурологічний журнал «Аркадія». - 2015. - № 4(45). - С. 18-24.
4. Николаева Т.В. Тектоника формоутворення костюма. Навчальний посібник. / Т.В. Ніколаєва. – К.: Арістей, 2005. – 224 с.
5. Флора та растительность. Общая характеристика растительного покрова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://mycity.kherson.ua/pyroda/rasteny.html>

Аннотація

Артеменко М.П. Колористика природной среды Херсонщины в контексте проектирования костюма как средства аттракции в туризме. В статье поднимается вопрос проектирования костюма региона в тесной взаимосвязи с окружающей его предметно-пространственной средой, в частности в аспекте цветового единства, для повышения уровня презентации культурного наследия региона как туристического ресурса. Определена колористика природной среды Херсонщины в контексте проектирования костюма региона как средства аттракции в туризме, для чего: собрана и систематизирована базу фотоиллюстративного материала с изображениями пейзажей Херсонской области; согласно разработанного алгоритма зонального распределения региона определено процентное соотношение характерных цветов для каждой зоны природной среды Херсонщины; определены палитры характерных цветов региона для каждой из выделенных зон по временам года, которыми целесообразно оперировать в ходе проектирования костюма различного назначения, запланированного эксплуатировать на заданной территории.

Ключевые слова: костюм, туризм, аттракция, колористические характеристики, идентификация территории, регионально-культурные особенности, дизайн одежды.

Abstract

Artemenko M.P. Nature environment coloristic of Kherson area in context suit designing as a means of attraction in tourism. The article raises the question of region suit design in close relationship with surrounding its object-spatial environment, particularly in the aspect of color unity, to increase the level of presentation of cultural region heritage as a tourist resource. Defined a nature environment colouristics of Kherson area in context of suit designing of region as a means attraction in tourism, for what: collected and systematized base of photo illustration material with landscapes images of Kherson region; according to the developed algorithm of zonal region distribution defined percentage correlation of specific colors for each zone of Kherson natural environment; defined the palettes of typical region colors for each of the selected zones of all seasons, that it is expedient to operate in the suit design for various purposes, which is planned exploit in given territory.

Keywords: costume, tourism, attraction, colorful characteristics, identification territory, regional and cultural features, fashion design.

Стаття надійшла в редакцію 01.03.2017